

Jaarplan 2022-2023

De leerling (weer) centraal

Beste lezer,

Voor je ligt het jaarplan van het LAKS-bestuur 2022-2023. In dit document legt het bestuur haar plannen voor aankomend bestuursjaar aan jou voor.

Waar hebben wij als leerlingen nu echt behoefte aan na de moeilijke tijd die wij hebben gehad de afgelopen jaren? Deze vraag vormde het vetrekpunt van ons jaarplan. Een vraag waar we nog geen concreet antwoord op hadden, maar nu wel. Waar wij op dit moment behoefte aan hebben is: 'de leerling weer centraal stellen in het onderwijs'.

Nu is het van belang dat er binnen ons onderwijs weer wordt gekeken naar wie de mensen zijn achter al die cijfers en resultaten. Wat hebben zij nodig? Wat is er voor hen van belang? We moeten verder kijken dan alleen achterstanden en voorkomen dat we verschieten in meer en meer toetsen om te bepalen waar het huidige niveau van leerlingen ligt. We moeten kijken naar hoe we de kwaliteit van het onderwijs op een structurelere manier goed kunnen vormgeven, zodat iedereen tot recht komt met zijn/haar/diens talenten.

Nu de noodzaak van verbetering door het hele onderwijsveld wordt gevoeld en erkend, en er middelen op tafel liggen, is het cruciaal om door te pakken en échte veranderingen door te voeren. Het is belangrijk dat juist nu onderwerpen als kansgelijkheid, prestatiedruk en de kelderende motivatie onder scholieren eindelijk eens serieus genomen worden. Deze grote thema's kunnen we alleen samen aanpakken, door van elkaar te leren, te innoveren en te doen.

Vanuit dit standpunt hebben we gezocht naar drie gedeelde standpunten: onze drie speerpunten. Allereerst pleiten we voor 'kansen gelijk voor iedereen, in de gehele schoolcarrière', daarnaast willen we 'onderwijs creëren dat past voor elke leerling' en als laatste stellen we ook 'binnen het LAKS de scholier/het lid weer centraal'.

Door deze drie speerpunten als richtlijnen te gebruiken tijdens ons bestuursjaar hopen we de stem van de scholieren in Nederland goed te vertegenwoordigen. Naast deze drie speerpunten hebben wij een extra hoofdstuk toegevoegd waarin we enkele andere onderwerpen aan het licht brengen. Deze benoemen we, omdat het thema's zijn waarvan we het belangrijk vinden om ons aankomend jaar ook mee bezig te houden.

In het onderwijsveld gebeurt momenteel veel. Naast onze eigen speerpunten houden we als bestuur ruimte om ons bezig te houden met actuele en onverwachtse zaken of nieuwe onderwerpen. Daar houden we rekening mee en we haken aan wanneer we denken dat dit nodig is.

Wij hopen dat jullie met ons jaarplan genoeg informatie hebben over de koers die we willen gaan varen als bestuur. Wij gaan met goede moed dit jaar tegemoet om jouw belangen als scholier te vertegenwoordigen. Wij hopen dan ook dat jullie ons dat na het lezen toevertrouwen.

Ik wens je veel leesplezier.

Namens het bestuur 2022-2023,
Janouke van Meerveld, voorzitter

Inhoudsopgave

Speerpunten	3
1. Gelijke kansen voor iedereen, tijdens de hele schoolcarrière.....	3
1.1. Een structurele oplossing voor bestaande en opgelopen achterstanden	3
1.2. De invloed van het docententekort op de onderwijskwaliteit en op het onderwijsaanbod voor leerlingen	4
1.3. Doorstroom door de schoolcarrière.....	5
2. Onderwijs dat past voor elke leerling.....	6
2.1. Het leerlingperspectief centraal in de curriculum herzieningen	6
2.2. Toetsing als leermiddel, niet als vinkmiddel.....	7
2.3. Maatwerk integreren in het onderwijs.....	7
3. Ook bij het LAKS de leerling/het lid centraal	9
3.1. Inclusie, begrijpelijkheid en toegankelijkheid binnen het LAKS verbeteren	9
3.2. Leden bereiken en vasthouden	9
3.3. Inzicht krijgen in de behoeften en belangen van leerlingen op de BES-eilanden.....	10
Extra punten	12
Taalcampagne.....	12
Van leerplicht naar leerrecht.....	12
Nieuwkomers.....	12
Basisvaardigheden masterplan	13
Conceptwet hoorrecht.....	14
Sociale veiligheid	14
Projecten.....	15
Eindexamenklachtenlijn (EEKL).....	15
Socials.....	15
LAKS-monitor.....	15

Speerpunten

1. Gelijke kansen voor iedereen, tijdens de hele schoolcarrière

Kansenongelijkheid is geen onbekend onderwerp meer binnen onderwijsland. Steeds meer onderzoeken laten zien dat kansenongelijkheid een groeiend probleem is binnen het Nederlandse onderwijssysteem.¹ We zien dat leerlingen steeds meer in een eigen sociale schoolsoort-bubbel zitten, dat de vroegtijdige selectie een grote bijdrage levert aan het in stand houden van kansenongelijkheid onder leerlingen die vaak al niet dezelfde kansen krijgen door een verschil in sociaaleconomische achtergronden of wijken waar ze opgroeien. Als we niet nu met concrete en structurele veranderingen komen, dan blijft het dweilen met de kraan open. Dit is voor ons als bestuur het teken dat de kansenongelijkheid ook dit jaar onze aandacht verdient en we ons hier weer stevig willen inzetten voor de bevordering van kansengelijkheid.

1.1. Een structurele oplossing voor bestaande en opgelopen achterstanden

We kunnen niet meer om de gevolgen van corona op scholieren heen. De combinatie van veel lesuitval en lessen van mindere kwaliteit hebben geresulteerd in een grote achterstand bij scholieren. Een achterstand betreft basisvaardigheden, maar ook sociaal en emotioneel gezien. Om deze achterstanden in te halen heeft de overheid het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) opgezet. Met dit programma kunnen scholen uit verschillende interventies kiezen om achterstanden te verminderen. Denk hierbij aan extra begeleiding voor leerlingen, hulp bij huiswerk en uitstapjes buiten school. Het LAKS is van mening dat de NPO gelden en de bijbehorende interventies niet alleen goed zijn voor de achterstanden die zijn opgelopen door corona, maar voor meer kansengelijkheid in het algemeen. Het NPO wordt stopgezet na 2024.² We hopen op dat moment dat de positieve effecten van het programma wel voortgezet worden.

Het LAKS wil dat de interventies van het NPO op een duurzame en structurele manier worden ingezet, met de benodigde financiële ondersteuning. Wij zijn van mening dat dat niet alleen de opgelopen achterstanden (door corona) ten goede komt, maar ook bestaande achterstanden. Belangrijk hierbij is dat het leerlingenperspectief op de verschillende interventies wordt meegenomen. Dit willen we doen door onder andere een plek aan tafel te krijgen over de evaluatie van de NPO-gelden, om tijdens deze gesprekken het leerling perspectief terug te laten komen en om zo op zoek te gaan naar een structurele oplossing voor kansenongelijkheid. Om dezelfde reden, wil het LAKS pleiten voor een onderzoek naar welke interventies in Nederland het effectiefst zijn. De huidige interventies zijn namelijk gebaseerd op onderzoek in het Engelse schoolsysteem. Verder willen wij leerlingenraden en leerlingen in het algemeen informeren over de NPO gelden en bijbehorende interventies. We zullen o.a. een flyer maken voor scholieren en we gaan langs scholen om kansenongelijkheid te bespreken in een 'Kansen Tour'. Hiermee hopen we dat er ook op scholen meer leerlingeninspraak kan ontstaan betreft het kiezen van passende interventies.

Concreet zijn dit de acties voor dit mijlpaal:

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2018Z15719&did=2018D43455

² <https://www.nponderwijs.nl/over-het-nationaal-programma-onderwijs>

- Het LAKS wil een plek aan tafel hebben tijdens de gesprekken over de NPO gelden, zodat ook in de evaluatie en de tussenrapportages het leerlingenperspectief wordt meegenomen.
- Het LAKS pleit voor onderzoek naar welke interventies effectief zijn voor Nederlandse scholieren, omdat de huidige interventies zijn gebaseerd op onderzoek uit Engeland.
- Het LAKS wil leerlingenraden adviseren hoe ze inspraak kunnen hebben in welke interventies hun school in investeert. Hiervoor maakt het LAKS o.a. een flyer voor scholieren, zodat ze begrijpen wat het NPO is en welke interventies er zijn.
- Het LAKS organiseert de 'Kansen Tour', om met leerlingen van verschillende scholen in gesprek te gaan en meer bewustzijn te creëren over kansenongelijkheid.

1.2. De invloed van het docententekort op de onderwijskwaliteit en op het onderwijsaanbod voor leerlingen

Een groot onderwijsprobleem dat de laatste jaren zowel op scholen, als in de media en in de politiek speelt, is het docententekort. Het tekort aan personeel in het onderwijs is een probleem waar we ook als leerlingen steeds meer de gevolgen van merken. Er zijn steeds minder docenten doordat het geen aantrekkelijk beroep meer is. De werkdruk is enorm hoog, het salaris relatief laag en er zijn weinig mogelijkheden om je als docent door te blijven ontwikkelen. Bovendien worden er weinig vaste contracten aan startende docenten aangeboden. Mede door het gebrek aan docenten is er op dit moment sprake van een achteruitgang in de kwaliteit van onderwijs. Deze ontwikkeling in combinatie met het gebrek aan persoonlijk maatwerk voor ons als leerlingen en nog hoger wordende werkdruk onder het huidig personeel maakt dat wij als leerlingen steeds meer last hebben van het docententekort.³ Lessen bestaan nu alleen nog maar uit luisteren naar een klassikale uitleg en zelfstandig opdrachten uit het boek maken in plaats van dat een docent kijkt naar wat jij als leerling persoonlijk nodig hebt. Als je de lesstof niet begrijpt is er vanuit de docent geen tijd voor extra hulp en als je voorloopt is er geen tijd voor meer verdieping. Het lerarentekort is dus een ook een crisis voor de leerlingen. Daarbij komt dat de ene leerling hier meer last van heeft dan de ander, omdat de tekorten per regio en school enorm verschillen.⁴ Dit werkt kansenongelijkheid in de hand.

Volgens het LAKS is het essentieel om het leerling perspectief naar voren te brengen tijdens gesprekken over het lerarentekort om te laten zien wat de invloed van dit tekort is op leerlingen. Elke leerling heeft namelijk recht op kwalitatief goed onderwijs en daarom moeten juist zij hun stem in deze discussie laten horen.

Om hiervoor te zorgen, willen we dit jaar aan de volgende acties werken:

- Het LAKS wil, in regio's waar het docententekort het grootst is, onderzoeken hoe leerlingen uit deze regio's dat tekort bij hen op school ervaren en waar ze tegenaan lopen. Daar maken we een verslag van.
- Het LAKS wil een plek aan de gesprekstafel over het docententekort krijgen. Zo willen we tijdens het zoeken naar de oplossing voor het docententekort het leerling perspectief meegeven en hopen we dat dit perspectief onderdeel wordt van de uiteindelijke beslissingen die worden genomen.

- Het LAKS wil, op basis van gehoorde ervaringen, een handreiking maken voor leerlingen, zodat de leerlingen makkelijker zelf in gesprek kunnen gaan met schoolleidingen over het oplossen van een mogelijk tekort op hun school.

1.3 Doorstroom door de schoolcarrière

Een schoolloopbaan waarin recht wordt gedaan aan jouw leerproces, dat gunnen wij elke leerling. Afgelopen jaren is er veel gesproken over de overgang van de basisschool naar de middelbare school. Het vroege keuzemoment dat wij in Nederland kennen heeft een groot aandeel in de kansongelijkheid binnen het onderwijs.³ Leerlingen met verschillende niveaus worden op 11- of 12-jarige leeftijd van elkaar gescheiden, waardoor ze allemaal voor een groot deel van hun leven in hun eigen gescheiden leerweg-bubbels zitten. Voor een maatschappij waar we niet zonder elkaar kunnen en we juist meer met elkaar zouden moeten leven is dit eigenlijk gek en heel erg onwenselijk. Door onder andere het keuzemoment uit te stellen, verminder je segregatie en kansongelijkheid en heeft elke leerling simpelweg meer tijd om zich te ontwikkelen.

Grote voordelen dus. Het is voor het LAKS wel van groot belang om aandacht te hebben voor de niveaoverschillen die leerlingen mogelijk al hebben ontwikkeld. Er moet voor elke leerling ruimte zijn om zich ook op cognitief en sociaal niveau door te ontwikkelen. Om dit te bereiken is naast die samenvoeging van leerweg-bubbels maatwerk cruciaal. Het LAKS is voorstander van een later keuzemoment. Echter vinden wij het wel heel belangrijk om ook veel aandacht voor het uitdagen van elke leerling op persoonlijk niveau te hebben met daarbij de mogelijkheid tot maatwerk.

Om hiernaartoe te werken hebben we de volgende acties geformuleerd:

- Het LAKS wil ervaringen en meningen ophalen op scholen door middel van schoolbezoeken waar een uitgesteld keuzemoment al bestaat (in de vorm van brede brugklassen, 10-14 onderwijs, enz.). Dit om een goed beeld te krijgen van hoe een uitgesteld keuzemoment eruit kan komen te zien, hierin de mogelijkheden in de praktijk te zien en om leerlingen hierover te spreken.
- Het LAKS wil het leerling perspectief en de ruimte voor maatwerk benadrukken bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om te laten zien dat het leerling perspectief en maatwerk belangrijke pijlers zijn voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

³ <https://www.uu.nl/nieuws/forse-verslechtering-mentale-gezondheid-meisjes>

2. Onderwijs dat past voor elke leerling

Jij hebt als leerling recht op goed onderwijs; je moet naar school kunnen gaan, je moet goed les kunnen krijgen en dit moet op een manier die passend is voor jou.⁴ Dat is wat opgenomen staat in het Kinderrechtenverdrag waar we ons ook in Nederland aan moeten houden. Op dit moment merken wij als LAKS dat deze belofte niet altijd goed tot uitwerking wordt gebracht. De motivatie, prestatiedruk en de mogelijkheid tot maatwerk is in afgelopen jaren flink verslechterd.⁵ Dit is zeer kwalijk volgens het LAKS en daar moet nu wat aan veranderen. De curriculumherzieningen zien we als grote kans om daar verandering in te gaan brengen. Als we daar het perspectief van de leerling in meenemen, dan zal het curriculum beter aansluiten bij de wereld van de leerlingen. Dit zal de motivatie onder leerlingen vergroten, de mogelijkheid tot een alternatieve manier van toetsing kunnen we dan makkelijker op tafel leggen en de mogelijkheid tot maatwerk zal binnen deze herziening van het curriculum verkend worden. En dat alles voor een onderwijs dat past voor elke leerling, want goed onderwijs daar heeft iedereen recht op.

2.1. Het leerlingperspectief centraal in de curriculum herzieningen

De curriculumherziening is een traject waar meerdere voorgaande LAKS besturen voor ons zich al mee bezig heeft hebben gehouden. Het ministerie van OCW heeft nu aan Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) gevraagd om de eindtermen, de doelen voor de bovenbouw, te actualiseren. In de tijd dat we met dit traject meelopen hebben we gemerkt dat het leerling perspectief weinig wordt meegenomen in de verdere ontwikkelingen. Het LAKS wil ook dit jaar dat het leerling perspectief serieus wordt meegenomen in de verdere ontwikkelingen. Het leerling perspectief is belangrijk omdat het curriculum dan beter zal aansluiten bij de behoeftes van leerlingen. Dit zorgt voor een positief effect op de motivatie onder leerlingen. Om het leerlingperspectief mee te nemen in de curriculumherziening gaat LAKS samen met SLO-leerlingenpanels organiseren waarin leerlingen advies geven over de curriculumherziening aan vakvernieuwingscommissies (bestaande uit docenten en experts). In deze panels gaan leerlingen en oud-leerlingen in gesprek over hoe de huidige vakken eruitzien en hoe ze graag zouden willen dat deze vakken eruitzien. Deze input wordt o.a. gebruikt om de eindtermen te actualiseren. Naast dat leerling inspraak wordt meegenomen bij deze onderwijsinnovatie gaan wij gelijktijdig in samenwerking met de organisatie Diversion een document opstellen waarin wij beschrijven hoe leerlingenparticipatie gerealiseerd kan worden voor de onderdelen rondom de curriculumherziening die nog vele jaren op de agenda zal staan.

Kortom, de concrete acties voor dit speerpunt zijn:

- Het LAKS wil leerlingenpanels opzetten en organiseren waarin leerlingen hun stem laten horen over de curriculumherziening om een volledig en betrouwbaar beeld te krijgen van wat het leerling perspectief is.
- Het LAKS wil bijdragen aan een plan van aanpak met als doel om leerling inspraak op scholen en in beleidsvorming en overleggen voor de aankomende jaren vorm te geven in combinatie met de samenwerking van leerlingenpanels. Om uiteindelijk de leerling inspraak te vergroten.

⁴ <https://www.unicef.nl/files/Unicef-kinderrechtenverdrag-2019.pdf>

⁵ https://resultaten.laks-monitor.nl/media/niph1kcs/laksrapport_2022_digitaaal.pdf

- Het LAKS wil een reeks scholierencongressen organiseren over digitale geletterdheid en burgerschap, zodat het leerlingenperspectief direct kan worden meegegeven zodra ook met de eindtermen van deze thema's wordt gestart.

2.2 Toetsing als leermiddel, niet als vinkmiddel

In 2019 gaf 38% van de leerlingen in het voortgezet onderwijs aan prestatiedruk te ervaren, in 2007 was dit nog maar 17%.⁶ “Zweten, weten, vergeten”. Dat is hoe je de huidige toetscultuur op dit moment kunt samenvatten. De avond van tevoren leren, de toets maken met de kennis van afgelopen avond en in de pauze weer vergeten. Op naar de volgende toets! Een cultuur op scholen die zorgt voor meer stress, prestatiedruk en heel weinig motivatie onder leerlingen.

Afgelopen jaren hebben we het probleem van de toetscultuur op de kaart gezet. Zo zijn we vorig jaar de toetscultuurtafel gestart. Tijdens zo'n toetscultuur tafel komen allerlei onderwijspartijen bij elkaar om de toetscultuur te verbeteren. Dit jaar willen we dit verder uitwerken naar samenwerking en oplossingen, waarin we vooral het leerling perspectief mee zullen nemen.

Rondom de toetscultuur en de prestatiedruk zijn er drie hoofdacties waar we ons op zullen focussen:

- Het LAKS wil een flyer maken voor leerlingenraden over hoe je voor een beter toetsbeleid op jouw school kunt zorgen.
- Het LAKS wil onderzoek doen naar scholen waar formatief evalueren een grote rol speelt in het onderwijsproces van leerlingen, om erachter te komen hoe leerlingen op deze scholen dit ervaren.
- Het LAKS wil de gesprekstafel toetscultuur voortzetten om het leerling perspectief te vertegenwoordigen en deze op tafel te blijven leggen in plaats van dat deze onder de tafel geschoven te wordt.

2.3. Maatwerk integreren in het onderwijs

Een van de grotere onderwijsinnovaties waar we ons als LAKS dit jaar hard voor willen maken is meer mogelijkheid tot maatwerk(diploma's) en differentiatie binnen het onderwijssysteem. Leerlingen die baat hebben bij, of noodzaak hebben voor maatwerk kunnen tot nu toe alleen maar terecht bij staatsexamens of vavo, maar ook dit is niet voor elke scholier de juiste oplossing. Het LAKS vindt het belangrijk dat maatwerk en niveaudifferentiatie, dat houdt in dat leerlingen vakken op verschillende leerwegen kunnen volgen en afronden, steeds meer mogelijk gemaakt en gemakkelijker wordt. Een maatwerkdiploma zou hiervoor een goede uitkomst bieden. Het LAKS wil aankomend jaar een stap zetten in de realisatie van een goed maatwerkdiploma door middel van onderzoek doen en in gesprek gaan.

Naast de maatwerkdiploma's pleit het LAKS voor meer maatwerk over de gehele schoolcarrière. Dit willen wij onder meer bereiken door de leerlingenpanels van de curriculumherziening te organiseren. Tijdens de bijeenkomsten van deze panels willen wij in

⁶ https://resultaten.laks-monitor.nl/media/niph1kcs/laksrapport_2022_digitaal.pdf

gesprek gaan met leerlingen en professionals om te kijken hoe, en op welk vlak, er meer maatwerk kan worden ingebouwd in het nieuwe curriculum.

Ook zien we dat veel leerlingen nog niet op de hoogte zijn van de voordelen en eventuele mogelijkheden tot maatwerk binnen hun eigen onderwijs.

Dit vinden wij als LAKS jammer en daarom nemen we dit ook mee in onze akties voor deze mijlpaal:

- Het LAKS wil inventariseren hoe groot de wens is naar maatwerkdiploma's en met het hoger onderwijs, bijvoorbeeld door met de LSVB en het ISO in gesprek over wat hun visie op maatwerkdiploma's is.
- Het LAKS wil in gesprek met leerlingen en professionals over de mogelijkheden tot maatwerk om deze inzichten ook tijdens de curriculumherziening mee te kunnen nemen in het verder ontwikkelen van de inhoud van het onderwijs.
- Het LAKS wil de voordelen van maatwerk aankaarten bij leerlingen door middel van betere informatievoorziening, zodat ook zij die voordelen in gaan zien en kunnen gaan gebruiken in de praktijk. De vorm staat nog open maar hierbij kan worden gedacht aan posters, een filmpje en/of een podcastserie.

3. Ook bij het LAKS de leerling/het lid centraal

Het LAKS is er voor alle bijna één miljoen scholieren in Nederland. Afgelopen jaren is het LAKS sterk geprofessionaliseerd. Een volgende stap in deze professionalisering is het toegankelijker en bereikbaarder maken van onze vereniging. In samenhang met die verdere professionalisering willen we blijven zorgen voor een toegankelijker en bereikbaarder LAKS. Een vereniging waarin leerlingen centraal worden gesteld en iedereen/ieders stem even belangrijk is. Dat geldt voor de leerlingen hier op het vaste land, van praktijkonderwijs tot vwo, maar ook voor de leerlingen op de BES-eilanden. Iedereen moet zich gehoord, gezien en vertegenwoordigd voelen. Want het LAKS, dat zijn wij!

3.1. Inclusie, begrijpelijkheid en toegankelijkheid binnen het LAKS verbeteren

Om zo goed mogelijk alle bijna één miljoen scholieren te kunnen vertegenwoordigen is het van belang dat onze achterban zo breed mogelijk is. Momenteel is het LAKS nog niet volledig bereikbaar voor alle scholieren, bijvoorbeeld vmbo- en PrO-scholieren. Dat merken we door feedback die we krijgen vanuit huidige leden over te lange ALV's en moeilijk taalgebruik in de reader. Ook merken we dat er weinig van deze scholieren naar de activiteiten georganiseerd door het LAKS komen. Wij willen dat onze vereniging zo bereikbaar en toegankelijk mogelijk is.

Dit zal een proces worden wat nog wel wat jaren gaat duren maar aankomend jaar willen wij in ieder geval op de volgende acties inzetten:

- Het LAKS wil onderzoek doen naar hoe we de vereniging inclusiever en toegankelijker kunnen maken.
- Als LAKS willen we de ALV toegankelijker maken, we willen hiermee starten door naast de reader, een samenvatting van de reader te schrijven. Verdere mogelijke stappen zullen blijken uit ons onderzoek.
- Als LAKS willen we meer investeren in ledenwerving door middel van het inzetten en professioneler maken van de ambassadeurs en de kansentour.

3.2. Leden bereiken en vasthouden

Het LAKS kan niet zonder haar leden. Wij hebben deze leden heel hard nodig om alle bijna één miljoen scholieren zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Het bestuur heeft de taak om te zorgen dat de huidige leden zich daadwerkelijk kunnen inzetten voor het LAKS en dat er genoeg nieuwe leden binnenkomen omdat er elk jaar weer leerlingen slagen en dus geen LAKS-lid meer zijn.

Voor de huidige leden is het belangrijk dat het bestuur goed en transparant communiceert. Zo hebben wij bijvoorbeeld gemerkt dat een bestuur verantwoording in de huidige vorm niet genoeg inzicht geeft voor een lid in waar het bestuur zich mee bezighoudt. Dit willen wij aanpassen door een tweemaandelijks korte update te verspreiden onder de leden via Instagram.

Het is belangrijk dat leden zich thuis voelen binnen de vereniging. Dit willen wij vormgeven door middel van het organiseren van meer informele activiteiten. Ook is het heel erg

belangrijk dat er een prettige sfeer gaat ontstaan waarin fouten kunnen en mogen worden gemaakt en waarin gehandeld wordt op basis van vertrouwen. Het bestuur van 2021-2022 heeft een start gemaakt met het schrijven van een ledenbindingsdocument, wij willen samen met de leden van het LAKS het ledenbindingdocument verder uitwerken. Hierin willen we ook echt luisteren en kijken naar waar de leden behoefte aan hebben.

Ook zijn nieuwe leden meer dan welkom bij het LAKS. Om deze bij de vereniging binnen te halen willen wij dit jaar extra gaan inzetten op de ambassadeurs en onderzoeken wat het LAKS aantrekkelijker kan maken voor nieuwe leden. Hierdoor hopen we een diverse groep te bereiken via verschillende activiteiten, waardoor het LAKS haar achterban uiteindelijk nog beter kan vertegenwoordigen.

Samengevat komen we dan op drie concrete acties uit, namelijk:

- Het bestuur wil meer inzicht geven waar zij zich mee bezig houdt, door middel van onder andere een twee maandelijks update via Instagram. Andere mogelijke manieren kunnen nog onderzocht worden.
- Het bestuur wil het gestarte ledenbindingsdocument door het bestuur van 2021-2022 verder uitwerken. Hierin wil zij haar leden betrekken om er een plan van het LAKS als vereniging van te maken in plaats van alleen het bestuur.
- Het LAKS wil extra in gaan zetten en het professionaliseren op bestaande ledenwervingsacties, zoals de ambassadeurs en leerlingenraadtrainingen. Ook wil het bestuur gaan onderzoeken (samen met de leden) welke mogelijke andere ledenwervingsacties of activiteiten ingezet kunnen worden.

3.3. Inzicht krijgen in de behoeften en belangen van leerlingen op de BES-eilanden

Momenteel is er weinig inzicht bij het LAKS in de behoeften van de leerlingen op de eilanden van Caribisch Nederland: Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Om daar, net als in Europees Nederland, goed de belangen van scholieren te kunnen behartigen is er meer inzicht nodig.

Allereerst willen we een beter beeld krijgen van de verschillende culturen en systemen op de drie eilanden. Dit gaan we doen door met scholieren, bewoners, schoolbestuurders op de BES-eilanden en onderwijsexperts in Europees Nederland in gesprek te gaan. Op dit moment is dat contact nog onvoldoende gelegd, waardoor het LAKS weinig kennis heeft over de verschillende culturen en systemen. Door deze kennis te vergaren hopen we dat het contact soepeler zal verlopen.

Het LAKS wil ook gaan onderzoeken of er behoefte is aan leerlingeninspraak via het LAKS en of het LAKS genoeg in staat is om leerlingen op de BES-eilanden goed te vertegenwoordigen. Dit zullen we doen door een enquête te maken en te verspreiden via de contacten die we leggen, uitgelegd in de alinea hierboven. De enquête zal passend moeten worden gemaakt voor elk van de drie eilanden individueel. Om dat goed te kunnen doen is de eerdergenoemde kennis over de cultuur en het onderwijssysteem nodig.

Als we vervolgens merken dat het LAKS een rol zou kunnen spelen om leerlingeninspraak te bevorderen op de BES-eilanden, zullen er passende vervolgstappen worden ondernomen in overleg met betrokken scholieren en/of schoolleiders op de BES-eilanden. Door hiervan kennis te nemen, kunnen wij als LAKS onze rol en taken beter inschatten.

Zo zouden de leerlingen in Caribisch Nederland net als Europees Nederlandse leerlingen de kans moeten krijgen om deel te kunnen nemen aan de LAKS-monitor. Daarvoor moet natuurlijk eerst onderzocht worden of de leerlingen daarin geïnteresseerd zijn en of de huidige LAKS-monitor relevant is of moet worden aangepast.

Concreet hebben we de volgende akties opgesteld:

- Het LAKS wil kennismaken met de cultuur van het onderwijs op de BES-eilanden, door met scholieren, bewoners docenten en schoolbesturen op de BES-eilanden en onderwijsexperts in Europees Nederland in gesprek te gaan, zodat het contact met leerlingen in Caribisch Nederland soepeler gaat verlopen en we meer inzicht krijgen hoe het er op de BES-eilanden aan toe gaat.
- Het LAKS wil onderzoek doen welke behoefte er is tot leerlingeninspraak op de BES-eilanden, door middel van het maken van enquêtes en deze te verspreiden.
- Het LAKS wil onderzoeken of de leerlingen op de BES-eilanden geïnteresseerd zijn in het LAKS of iets soortgelijks, en als dit zo, stappen zetten om te helpen bij het organiseren daarvan.

Extra punten

Taalcampagne

Als mensen gebruiken we taal om ons doen en laten begrijpelijk te maken. Echter kan deze taal er soms voor zorgen dat kansengelijkheid in de hand wordt gewerkt. Denk hierbij aan de woordkeuze voor *hoog- en laagopgeleid* of *zwarte en witte scholen*. Dit taalgebruik kan zorgen dat verschillende groepen mensen worden benadeeld of uitgesloten worden.

Om kansengelijkheid te bevorderen moet het thema bespreekbaar worden gemaakt bij onderwijsorganisaties, maar ook bij scholieren en leraren zelf. Als eerste stap zal het LAKS zelf ernaar streven een zo inclusief mogelijke taal aan te nemen en te gebruiken tijdens overleggen in het onderwijsveld. Concreet hebben we de volgende acties bedacht om kansengelijkheid te bevorderen en bespreekbaar te maken:

- Het LAKS wil een taalcampagne opzetten, om inclusievere taal in het onderwijs te integreren en via deze weg een stap te zetten in het niet meer uitsluiten of benadelen van groepen leerlingen.

Van leerplicht naar leerrecht

Momenteel hebben we in ons onderwijssysteem de leerplicht. Leerplicht waarborgt het recht op onderwijs.⁷ Echter biedt het huidige onderwijssysteem voor sommige leerlingen niet de mogelijkheid om voor hen geschikt onderwijs te kunnen volgen, waardoor er onwenselijke situaties ontstaan. Op dit moment komt de leerplichtambtenaar alleen in actie als er sprake is van veel verzuim in plaats van dat er aandacht is voor 'waarom' leerlingen met beginnend herhalend verzuim niet naar school gaan. Leerrecht kan ervoor zorgen dat er voortaan wordt gekeken naar waar de leerling behoefte aan heeft in plaats van waar het schoolsysteem behoefte aan heeft. De politiek is al enige tijd bezig om dit te verankeren in de wet. Het LAKS blijft nauw betrokken bij de ontwikkelingen rondom het leerrecht en zal de belangen van de scholieren dan ook blijven vertegenwoordigen in de politiek, media en tijdens inhoudelijke afspraken.

Nieuwkomers

Een groep scholieren die de laatste tijd in omvang is toegenomen zijn de zogeheten 'nieuwkomers'.⁸ Hiermee worden de leerlingen bedoeld die naar Nederland komen en de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen om mee te kunnen draaien in het reguliere onderwijs. Door de oorlog in Oekraïne is het aantal nieuwkomers fors toegenomen en komt er ook steeds meer aandacht voor de *internationale schakelklas* (ISK). Hier krijgen nieuwkomers les, met een flinke focus op de Nederlandse taal.

De bedoeling van de ISK's is zorgen dat deze leerlingen kennismaken met het (Nederlandse) schoolsysteem en na enkele jaren kunnen doorstromen naar het reguliere onderwijs. Op het reguliere onderwijs zijn er dan, indien nodig, mogelijkheden voor extra ondersteuning voor deze leerlingen. Dit wordt allemaal onder de term NT2 (Nederlands als tweede taal) geschaard.

⁷ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/hoe-werkt-de-leerplicht-in-nederland/>

⁸ <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2022/04/13/de-staat-van-het-onderwijs-2022>

Een voorbeeld van de problematiek die ISK-leerlingen kunnen ervaren is dat ze na de ISK niet op de juiste plek terecht komen.⁹ Omdat leerlingen maar een beperkte tijd terecht kunnen op een ISK komen ze niet altijd in het juiste vervolgonderwijs terecht. De taalbeheersing bij sommige leerlingen is dan bijvoorbeeld op mbo2-niveau terwijl ze op andere vakken hbo aan zouden kunnen.

Het LAKS-bestuur uit 2021-2022 heeft een start gemaakt om de behoeften en belangen van deze groep leerlingen beter te begrijpen. Dit jaar willen wij het leerlingperspectief binnen de problematiek sterk vergroten. Om dat te doen, hebben wij de volgende acties bedacht:

- Het LAKS wil in gesprek gaan met huidige en voormalige ISK-leerlingen, om een beter beeld te krijgen van wat hun kijk is op wat zij nodig hebben en zouden willen in het (ISK)onderwijs en de overstap naar regulier onderwijs.
- Het LAKS wil de problemen van het onderwijs voor nieuwkomers vaststellen en formuleren, om een duidelijk doel aan onszelf? te kunnen geven om deze groep goed te vertegenwoordigen.
- Het LAKS wil onderzoeken welke ondersteuning het LAKS kan bieden aan deze specifieke groep leerlingen, om ook het onderwijs voor hen te verbeteren.

Basisvaardigheden masterplan

In 2021-2022 is er tijdens de scholierencongressen van het LAKS een belangrijk nieuw onderwerp geïntroduceerd: *de basisvaardigheden*. Deze basisvaardigheden gaan de laatste jaren steeds meer achteruit.¹⁰ Zo zijn er 2,1 miljoen mensen laaggecijferd en een kwart van onze 15-jarigen kan niet goed genoeg lezen om mee te kunnen draaien in de maatschappij.¹¹ Dit vinden wij als LAKS zorgwekkend, omdat vaardigheden als lezen en schrijven voor elk schoolvak en beroep, en voor het dagelijks leven, nodig zijn.

Wij vinden als LAKS dat er ook (meer) aandacht moet komen voor andere basisvaardigheden zoals digitale geletterdheid, mediawijsheid en burgerschap. Hier zullen wij onder andere tijdens de curriculumherziening voor pleiten.

We willen ons als LAKS blijven inzetten om het proces rondom de basisvaardigheden te monitoren. Dit willen we met de volgende acties bereiken:

- Het LAKS wil de basisvaardigheden extra verwerken in de vragen van de LAKS-monitor, om op een laagdrempelige manier kennis te nemen van wat leerlingen zien en merken van de staat van de basisvaardigheden in de praktijk.
- Het LAKS wil met scholieren in gesprek blijven over het masterplan basisvaardigheden en dit leerlingperspectief delen met andere partijen die zich bezighouden met het masterplan basisvaardigheden.

⁹ <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2017/02/23/vluchtelingen-en-onderwijs>

¹⁰ <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2022/04/13/de-staat-van-het-onderwijs-2022>

¹¹ <https://basisvaardigheden.nl/over-ons/actueel/gecijferdheid-telt-ook-mee>
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2020/04/22/staat-van-het-onderwijs-2020>

- Het LAKS wil zicht houden op hoe het masterplan basisvaardigheden invloed heeft op scholieren, zodat we mogelijke verbeterpunten vanuit het leerlingenperspectief aan kunnen kaarten tijdens de lopende overleggen over de basisvaardigheden.

Conceptwet hoorrecht

Ruim 1,3 miljoen jongeren tot 25 jaar in Nederland groeien op met een chronische aandoening.¹² Al deze leerlingen hebben recht op inclusief onderwijs op basis van het VN-verdrag: inzake rechten van personen met een handicap.¹³ Zij hebben op dit moment geen inspraak in hun zorg- en ondersteuningsplan, waardoor hun behoeften, ideeën en wensen niet of nauwelijks worden meegenomen. Ze worden dus in feite niet "gehoord".

Niet alleen maakt dat in veel gevallen wensen en behoeften van leerlingen niet goed worden meegenomen, maar ook artikel 12 van het Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (IVRK) stelt dat landen moeten garanderen dat kinderen hun mening kunnen vormen en uiten over zaken die hen aangaan. En dat aan deze mening een meer passend belang wordt gehecht.¹⁴ Inspraak van deze jongeren mag niet afhankelijk zijn van wie er tegenover hen zit. Zo zou de scholier in ieder geval inspraak moeten hebben op het ontwikkelingsperspectief waarin zijn/haar ondersteuningsbehoefte wordt bepaald.

Wij zien dat leerlingen goed weten wat zij nodig hebben én wat zij mogen verwachten. Dit hoorrecht begint er aan te komen, maar nu alleen nog maar voor een kleine groep. Als LAKS pleiten wij dan ook voor een 'breed hoorrecht' en willen ons hier ook dit jaar hard voor maken. Dit zullen wij onder andere doen door in gesprek te gaan met de beleidsmakers en politici die verantwoordelijk zijn.

Sociale veiligheid

De middelbare school hoort een van de mooiste tijden uit je leven te zijn, maar helaas kan een behoorlijk deel van de leerlingen niet zeggen dat dit zo is. Maar liefst 18% van de leerlingen zegt zich niet veilig te voelen op school en 34% van de leerlingen heeft in de afgelopen 3 maanden een vorm van pesten meegemaakt.¹⁵ Dit vindt het LAKS heel kwalijk. We willen aankomend jaar zorgen dat zo veel mogelijk leerlingen weten waar ze terecht kunnen als ze zich onveilig voelen. De minister van onderwijs heeft in een kamerbrief laten weten aan de slag te gaan met een expertisenetwerk om ervoor te zorgen dat leerlingen, ouders en onderwijspersoneel weten waar ze terecht kunnen. Samen met andere partijen zullen wij ons hiervoor inzetten, zodat er altijd een veilige plek is waar leerlingen heen kunnen als dat nodig is en zo nodig hulp kunnen krijgen.

¹² <https://www.fnozorgvoorkansen.nl/nieuws/groot-onderzoek-jongeren-met-chronische-aandoening-in-nl/#:~:text=E%C3%A9n%20op%20de%20vier%20jongeren,lager%20aantal%20van%20700.000%20jongeren.>

¹³ <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-24-gezondheid/>

¹⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>

¹⁵ https://resultaten.laks-monitor.nl/media/niph1kcs/laksrapport_2022_digitaal.pdf

Projecten

Eindexamenklachtenlijn (EEKL)

De EEKL is het uithangbord van het LAKS. Met de EEKL proberen we de eindexamenleerlingen met een klacht een platform te bieden. Bij ons kunnen ze, online en telefonisch, hun klacht delen. Als actie nodig is, zal een deel van het belteam actie ondernemen. De klachten zullen we doorzetten naar CvTE en Cito.

Dit jaar proberen we zo veel mogelijk examenleerlingen te bereiken, zodat de examenleerlingen weten dat we een platform voor ze kunnen en willen bieden. Een doel dat we dit jaar voor onszelf stellen is: *meer vmbo-leerlingen bereiken*. Vmbo-leerlingen zijn even belangrijk als alle andere leerlingen, dus ook hun klachten moeten even goed worden gehoord als die van leerlingen van elke andere onderwijssoort. De concrete actiepunten hiervoor zijn:

- Het vroegtijdig communiceren over de EEKL in helder taalgebruik, zodat iedere leerling weet waar ze terecht kunnen voor vragen en/of klachten over de Centraal Examens.
- In gesprek gaan met vmbo-leerlingen over de eindexamens en de EEKL, bijvoorbeeld bij trainingen en panels. Zo hopen we dat steeds meer vmbo-leerlingen ons weten te vinden.

Socials

Aangezien onze doelgroep (scholieren) veel op de verschillende sociale media te vinden is, is het niet meer dan logisch dat het overgrote deel van onze communicatie via sociale mediakanalen verloopt. Zo heb je bijvoorbeeld ons Instagram account (@laksstagram) waarop ongeveer 9.000 scholieren ons weten te vinden. Het LAKS moet een vindbare vereniging zijn. Door de inzet van verschillende media bereiken wij een diverse doelgroep. Dit jaar gaan we ook inzetten op TikTok, aangezien dit veel wordt gebruikt onder scholieren.

Ook hebben wij ook onze podcast: de LAKScast, waarin wij uitleg geven over verschillende onderwijszaken en verenigingszaken en zowel leerlingen als professionals aan het woord laten. Op de LAKScast willen we naast de inhoudelijke uitleg over onderwerpen die spelen in onderwijsland dit jaar ook aandacht besteden aan hoe het er achter de schermen bij het LAKS aan toe gaat. Wat is het jaarplan? Wat zijn tips van onze leden voor andere leerlingenraden? Hoe is het LAKS ooit ontstaan? Al deze plannen zijn in lijn met de mijlpalen onder het speerpunt: *Ook bij het LAKS de scholier/het lid centraal*.

Volg je ons nog niet op een van deze kanalen? Doe dat dan even snel!

LAKS-monitor

De LAKS-monitor is een tevredenheidsonderzoek dat scholen jaarlijks kunnen afnemen. Voorheen werd dit onderzoek altijd tweejaarlijks afgenomen, maar sinds dit jaar is daar verandering in gekomen en is het mogelijk om jaarlijks aan de monitor deel te nemen. Het LAKS organiseert dit onderzoek om voor scholen, en leerlingenraden, inzichtelijk te maken waar de verbeterpunten liggen. Dit doen we onder andere via de resultatenwebsite. Daarnaast geeft het ons een indicatie van wat er verbeterd kan worden in het hele Nederlandse onderwijs. Vorig jaar werd er sterk ingezet om vmbo-en PrO-scholen de monitor te laten invullen en dat willen we dit jaar weer doen.

LAKS wil dit jaar met de monitor de volgende doelen behalen:

- Het LAKS wil gaan inzetten op goede werving van scholen zodat de resultaten zo betrouwbaar mogelijk worden. Dit willen we doen door met schoolleidingen in gesprek te gaan, door de scholen die voorgaande jaren de monitor hebben ingevuld nu weer te benaderen en door tijdens schoolbezoeken en andere activiteiten onze monitor te adverteren.
- Het LAKS wil de resultaten breed en laagdrempelig delen, zodat de resultaten nog meer van invloed kunnen zijn dan voorheen. Onder andere door de resultatenpagina te verbeteren.
- Het LAKS wil nadenken over een manier waarop we de data met de leden en met externen kunnen delen.
- Het LAKS wil trainingen geven aan leerlingenraden waarin we dieper in hun eigen resultaten duiken zodat de participatie onder scholieren wordt verhoogd. Dit doen we soms al, maar we willen hier meer tijd aan besteden.